

Arkivsak

26/04783-6

Saksbehandler

Anna B Jørgensen

Saksgang

Hovedutvalg for inkludering, idrett og kultur

Møtedato

13.10.2026

Innspill til arbeidet med nasjonal kulturarenastrategi

Innstilling fra fylkesdirektøren

1. Vestfold fylkeskommune sender innspill til Kultur- og likestillingsdepartementets arbeid med en nasjonal kulturarenastrategi, slik det kommer frem av vedlegg til saksutredningen.

Sammendrag

Kultur- og likestillingsdepartementet har invitert til innspill til arbeidet med en nasjonal kulturarenastrategi. Strategien skal bidra til bedre utvikling, bruk og tilgjengelighet av kulturarenaer, og legge til rette for økt deltakelse, universell utforming og bærekraftig bruk av eksisterende bygg. Arbeidet følger opp blant annet *Rom for deltaking, NOU 2025:7 Musikklandet* og regjeringens satsing *Kultur for alle*.

Vestfold fylkeskommunes innspill bygger på dialog med kommunene i Vestfold og drøftinger i nasjonalt fagnettverk for kulturarenaer. Innspillet er forankret i Vestfoldplanen og Strategi for kultur, reiseliv og opplevelser, og vektlegger kulturarenaenes betydning for deltakelse, inkludering, frivillighet, attraktive lokalsamfunn og samfunnsutvikling.

Fylkesdirektøren støtter behovet for en nasjonal kulturarenastrategi og viser særlig til behovet for styrkede tilskuddsordninger, bedre koordinering av virkemidler, økt kompetanse, sterkere kunnskapsgrunnlag og ivaretagelse av fylkeskommunenes handlingsrom. Kulturarenaer er viktige møteplasser som bidrar til fellesskap, inkludering, beredskap og lokal utvikling, og strategien bør derfor ha et helhetlig perspektiv på utvikling, tilgjengelighet og samfunnsverdi.

Bakgrunn og saksgang

Regjeringen har startet arbeidet med en nasjonal kulturarenastrategi som følger opp *Plan for Noreg – tryggleik for barn og unge*, kulturfrivillighetsstrategien *Rom for deltaking* og anbefalingene i *NOU 2025:7 Musikklandet*. Kultur- og likestillingsdepartementet har på sine nettsider invitert relevante aktører til å gi skriftlige innspill til strategiarbeidet. Innspillsfristen er

1. oktober 2026, og departementet har bedt om at innspillene er politisk forankret. Departementet har akseptert at det politiske vedtaket ettersendes.

Hovedutvalg for inkludering, idrett og kultur fatter vedtak i saken.

Saksopplysninger

Kultur- og likestillingsdepartementet har på *regjeringen.no* invitert til innspill til arbeidet med en nasjonal kulturarenastrategi. Strategien skal styrke utvikling, bruk og tilgjengelighet til kulturarenaer i hele landet, med mål om økt deltakelse, bedre ressursutnyttelse og mer samordnet innsats mellom forvaltningsnivåene. Det legges også vekt på universell utforming og grønn omstilling gjennom gjenbruk og oppgradering av eksisterende bygg.

Arbeidet følger opp kulturfrivillighetsstrategien *Rom for deltaking – kulturfrivillighetstrategien 2023–2025*, *NOU 2025:7 Musikklandet* og regjeringa sine prioriteringar i *Plan for Noreg – tryggleik for barn og unge: Kultur for alle*.

Kulturarenaer er viktige møteplasser for deltakelse, inkludering og fellesskap. Dette kan også ses i sammenheng med *Meld. St. 9 (2024–2025) Totalberedskapsmeldingen*, hvor regjeringen framhever at kultur bidrar til tilhørighet og motstandskraft i krisetider, og at arenaer og møteplasser for kultur, idrett og frivillighet så langt som mulig bør opprettholdes også i krise- og beredskapssituasjoner.

Departementet ber særlig om innspill til følgende spørsmål:

1. Hvilke barrierer (i regelverk, virkemidler, kunnskap eller kompetanse) kjenner dere til for utvikling av egnede kulturlokaler?
2. Hvilken kompetanse eller kunnskap opplever dere at det særlig mangler lokalt eller regionalt i arbeidet med kulturarenaer?
3. Hvilke tiltak bør inngå i strategien?
4. Eksempler på kulturarenaer som er utviklet gjennom gode samarbeidsmodeller og samfinansiering.

Regjeringen tar sikte på å legge fram den nasjonale kulturarenastrategien i 2027. Innspillsfristen er 1. oktober 2026. Departementet har bedt om politisk forankrede innspill. Fylkeskommunens innspill følger som vedlegg til saken, og politisk vedtak ettersendes etter avtale med departementet.

For kommuner og fylkeskommuner har Kultur- og likestillingsdepartementet opprettet en administrativ ressursgruppe for arbeidet med strategien, som vil bidra med perspektiv fra kommunal og fylkeskommunal sektor. Tønsberg kommune deltar i ressursgruppen og bidrar med innspill og erfaringer fra kommunal praksis.

Temaet har vært drøftet i nasjonalt fagnettverk for kulturarenaer og i møte med kommunene i Vestfold. Innspillene danner grunnlag for fylkeskommunens uttalelse.

Innspillene fra Vestfold fylkeskommune er i tråd med mål og prioriteringer i *Vestfoldplanen* og *Strategi for kultur, reiseliv og opplevelser*. Begge dokumentene løfter fram kultur som en drivkraft for attraktive lokalsamfunn, deltakelse, livskvalitet og verdiskaping. Gjennom å vektlegge tilgjengelige, inkluderende og bærekraftige kulturarenaer understøtter

innspillene fylkeskommunens mål om å styrke kulturens rolle i samfunnsutviklingen og sikre gode møteplasser for innbyggere, frivillighet, kulturliv og næringsaktører.

Økonomiske, administrative og juridiske konsekvenser

Saken gjelder innspill til arbeidet med en nasjonal kulturarenastrategi og medfører ingen direkte økonomiske, administrative eller juridiske konsekvenser for fylkeskommunen.

Konsekvenser for fylkets klimamål og FNs bærekraftsmål

Saken har ingen direkte konsekvenser for fylkeskommunens klimamål eller oppfølging av FNs bærekraftsmål. Innspillet støtter imidlertid opp om mål knyttet til bærekraftige lokalsamfunn, inkludering og gjenbruk av eksisterende bygg.

Konsekvenser for CRPD

Saken har ingen direkte konsekvenser for CRPD. Innspillet støtter imidlertid opp om målet om likeverdig deltakelse i kulturlivet gjennom vektlegging av universell utforming, tilgjengelighet og inkluderende kulturarenaer.

Fylkesdirektørens vurdering

Fylkesdirektøren er positiv til at fylkeskommuner og kommuner involveres tidlig i arbeidet med den nasjonale kulturarenastrategien. Egnede kulturarenaer er viktige møteplasser for kultur, frivillighet, deltakelse og fellesskap, og har stor betydning for levende og attraktive lokalsamfunn. Det er derfor positivt at regjeringen setter økt søkelys på utvikling, bruk og tilgjengelighet av kulturarenaer.

Kultur- og likestillingsdepartementets fire spørsmål peker på sentrale temaer i arbeidet med kulturarenastrategien. Kulturarenaer er viktige møteplasser for inkludering, fellesskap og lokal samfunnsutvikling. I Vestfold gir korte avstander og få kommuner gode muligheter for samarbeid og sambruk. Strategien bør ivareta fylkeskommunenes handlingsrom og gi rom for ulike regionale behov og muligheter.

Spillemidler til kulturarena/kulturbygg er et sentralt virkemiddel for utvikling og oppgradering av kulturarenaer, og fylkeskommunen har ansvar for å forvalte ordningen. For mange lokale kulturarenaer er dette den viktigste tilskuddsordningen for rehabilitering, utvikling og universell utforming. Det er derfor behov for å styrke ordningen og sikre mer forutsigbare rammer. I HIIK-sak 58/26 Spillemidler til kulturarena i Vestfold 2026 var det 5,2 millioner kroner til fordeling, mens søknadssummen var om lag 21 millioner kroner. Dette viser at dagens spillemiddelordning ikke dekker behovet for utvikling og oppgradering av kulturarenaer.

Tilskudds- og finansieringsordningene bør også samordnes bedre. Dagens virkemiddelapparat kan oppleves som fragmentert og uoversiktlig. En mer helhetlig og koordinert innretning vil gjøre det enklere for kommuner og kulturaktører å orientere seg og realisere gode kulturarenaprojekter.

En momskompensasjonsordning for kulturbygg bør vurderes som et virkemiddel for å styrke utviklingen av lokale og regionale kulturarenaer, på lik linje med idrettsanlegg. Det gis i dag ikke momskompensasjon for oppgradering, modernisering, universell utforming og energieffektivisering, kun til vedlikehold. Det vurderes derfor som naturlig at momskompensasjon inngår i den kommende kulturarenastrategien.

Kompetanse er en viktig forutsetning for å planlegge og utvikle egnede kulturarenaer. Det er behov for øremerkede midler til kompetanse, nettverk og erfaringsdeling, på lik linje med idretten. Et nasjonalt kompetanseprogram og øremerkede midler vil styrke arbeidet på dette feltet.

Fylkesdirektøren mener at kulturarenaer er viktige møteplasser som bidrar til inkludering, fellesskap, beredskap og lokal samfunnsutvikling. I Vestfold gir korte avstander og få kommuner gode muligheter for samarbeid og sambruk. Kulturarenastrategien bør derfor ha et helhetlig perspektiv på utvikling, tilgjengelighet og samfunnsverdi.

Konklusjon/anbefaling

Fylkesdirektøren anbefaler at Vestfold fylkeskommune slutter seg til innspillene i vedlegget. Innspillene vektlegger behovet for gode og tilgjengelige kulturarenaer, styrkede virkemidler og rom for regionale prioriteringer.

Vedlegg:

Innspill fra Vestfold fylkeskommune til arbeidet med nasjonal kulturarenastrategi